List 21. **NOVICE** Tečaj LI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 26. maja 1893.

Politiški oddelek.

Po deželnih zborih.

II.

Razen kranjskega zborovala sta le še dva deželna zbora, v katerih so tudi Slovenci, namreč goriški in štajarski. Koroški, tržaški in isterski deželni zbor sedaj niso zborovali. Mi Slovenci pač ne bodemo žalovali, da se ti deželni zbori niso sklicali, ker od njih za nas ni nič dobrega pričakovati.

Goriški deželni zbor se navadno peča najbolj z narodno-gospodarskimi stvarmi in tako je bilo tudi letos. Posvetoval se je o grajenji več važnih železnic, mej drugim tudi o železnici po Vipavski dolini, ki bi bila velike važnosti tudi za Kranjsko. Potem se je deželni zbor posvetoval še o raznih cestah. Nekatere stvari, kakor nekatere premembe šolskega zakona so pa ostale nerešene in so se izročile deželnemu odboru. Razprave so bile jako mirne. V javni seji razen poročevalcev skoro nikdo ni govoril. V tem deželnem zboru se vse dogovori v odsekih in klubih, v javni seji se pa le še formalno reši. Zato pa razprave tega deželnega zbora nikdar niso zanimive in se sploh o goriškem zboru lahko reče, če velja o deželnih zborih Schillerjev rek o ženskah, da je tista najboljša, o kateri se najmanj govori, je pač goriški najboljši. V njem se najmanj govori in o njem tudi najmanj sliši. V tem deželnem zboru so Italijani in Slovenci v jednakem številu in vsak poslanec ve, da nič ne opravi, ako nobenega nasprotnika za svoj predlog ne pridobi. Zato se pa za kulisami poslanci o vsem pomenijo in stvari, o katerih se pomeniti ne morejo, lepo na miru puste. Burnih razgovorov v javnih sejah se izogibljejo, boječ se razvneti strankarske strasti, ker bi se potem delovanje deželnega zbora jako otežilo, ker bi v največ slučajih nasprotna stranka lahko vse spridila in podrla.

V štajarskem deželnem zboru se navadno kaže hudo sovraštvo do Slovencev. O letošnjem zasedanji pa lahko rečemo, da je v tem oziru bilo veliko boljše, nego smo pričakovali.

Napovedovalo se je, da deželni zbor sklene zakon, s katerim se proglasi nemščina za uradni jezik vseh deželnih uradov in za poslovni jezik vseh občin, v kolikor občujejo z deželnim odborom. Poleg tega se je pa govorilo, da se premeni šolski zakon tako, da se razširi kompetenca deželnemu šolskemu svetu in se zagotovi v okrajnih šolskih svetih večina zastopnikom vlade in deželnega odbora. Oba ta dva predloga bi bila naperjena proti Slovencem. S poslednjim bi se bilo doseglo, da bi v nobenem okrajnem šolskem svetu na Spodnjem Štajarskem Slovenci ne bili imeli večine.

Da sta se ti dve stvari opustili, moramo reči, da se imamo največ zahvaliti vladi. S precejšnjo gotovostjo lahko rečemo, da je deželni odbor stvar le zaradi tega opustil, ker je poizvedel pri namestništvu, da bi takim sklepom deželnega zbora ne bilo mogoče dobiti Najvišjega potrjenja. Iz ljubezni do Slovencev Nemci gotovo niso odstopili od te stvari.

V deželnem zboru samem smo imeli priložnost se prepričati, da je vlada tista skala, ob katero se razbijejo preburni nemški valovi. Pač pa ne moremo reči, da bi morda vlada na Štajarskem pospeševala težnje Slovencev, ter ložje rečemo o nasprotnem. Do uresničenja narodne jednakopravnosti je še silno daleč. Samo naravnost na nemško stran vlada neče stopiti in to pač ne iz ljubezni do nas Slovencev, temveč iz političnih ozirov. V državnem zboru se grof Taaffe opira tudi na desnico, v kateri so tudi Slovenci. Tej podpori se pa ne more odreči, ako neče priti v popolno odvisnost od levičarjev. Desnica bi ga pa javaljne dolgo podpirala, ko bi vlada kje popolnoma odkrito podpirala levičarske težnje.

Ko je levica postala za vlado potreben faktor, so Nemci postali silno predrzni. Mislili so že, da smejo zahtevati od vlade vse. Bili so že trdno prepričani, da bo vlada plesala, kakor jej bodo godli. Posebno štajarski Nemci so pričakovali, da jih bode vlada povsod brezpogojno podpirala. Vsaj se govori, da je pri pogajanjih z

levičarji baš vlada obljubila, da bode varovala nemštvo na Štajarskem in Koroškem.

Zanašajoč se na to obljubo, so že v prejšnjem zasedanji v štajarskem deželnem zboru Nemci stavili do vlade vprašanje, kako da pospešuje poslovenjevanje na Dolenjem Štajarskem in kaj da misli storiti, da se popravijo krivice, ki so se storile Nemcem. Ta interpelacija je merila na nekatere dogodke v Celji, ker je celjski magistrat dobil nalog, da mora slovenske vloge slovenski reševati in je propal z vsemi pritožbami proti temu vladnemu odloku. Ker vlada ni odgovorila na to interpelacijo, so jo v tem zasedanji z nova opomnili na njo.

Namestnik jim je pa odgovoril jako odločno, da gospodje stvari niso prav naslikali, in da je vlada vedno se ravnala po zakonih in se bode tudi v bodoče. Ta odgovor jih je nemalo poparil, ker so pričakovali, da bode vlada sedaj germanizacijo pospeševala tudi preko zakonov.

Pri posvetovanji o ljudskem šolstvu sta dva nemška govornika vlado prijemala, kako da se še nista osnovali nemški šoli v Ljutomeru in Ormoži. Namestnik jim je stvar pojasnil in njegov odgovor jim je dajal posebno zastran Ljutomera jako malo upanja.

Ti dogodki so pa nemške prenapetneže prepričali, da ne smejo preveč grešiti na vladno potrpežljivost in prijelnjivost in popustili so politična vprašanja in bavili se bolj z narodno-gospodarskimi.

V tem oziru je pa štajarski deželni zbor letos zares veliko storil. Posebno so važni njegovi sklepi glede grajenja lokalnih železnic in organizacije njih uprave in pa glede pospeševanja vinstva. Kar se tiče železnic, moramo štajarskemu deželnemu zboru in deželnemu odboru priznati, da nista pretesnosrčna in da dobro poznata važnost teh naprav. Reči moramo, da so v tem oziru Štajarci skoro prvi. Veliko se trudi v tem oziru tudi sedanji deželni glavar grof Wurmbrandt, o katerem se govori, da bi rad po možnosti razširil delokrog deželnemu odboru in posebno hiti s popolnjevanjem deželnih uradov. V kratkem se osnuje tudi deželni statistični urad.

Slovenci bi z narodno-gospodarskim delovanjem štajarskega deželnega zbora in deželnega odbora mogli biti precej zadovoljni, da bi se le deželne naprave ne zlorabile v pospeševanje germanizacije. To se posebno vidi pri železnicah in slovenski poslanci so se zaradi tega v deželnem zboru pritoževali, a govorili so le gluhim ušesom. Sploh pa moramo reči, da je letošnje deželnozborsko zasedanje štajarskega deželnega zbora bilo boljše, nego smo pričakovali, če tudi še ni bilo tako, da bi nas moglo ogreti za kako posebno razširjenje deželne avtonomije.

Politični pregled.

Ogersko. — Nezavisna stranka, to je Koštovi pristaši, se je razcepila. Njen prejšnji predsednik in trinajst poslancev je iz nje izstopilo in osnovalo svojo stranko. Izstopivši poslanci so židovsko liberalnega duha in niso mogli več ostati v klubu, v katerem se pojavlja polagoma protisemitizem. — V nedeljo se je odkril v Budimpešti honvedski spomenik. Razen zbornicnega odposlanstva ni bilo nobenih oficijalnih zastopnikov. Vsa slavnost se je izvršila v lepem miru. Opazilo se je pa, da so bili mnogi nekako klaverni, da višji krogi tako prezirajo to demonstracijo.

Hrvatsko. — V Zagrebu je bila jedna dop lnilna volitev za deželni zbor. Izvoljen je s precejšnjo večino vladni kandidat dr. Pleverič, ki je pa dobil večinoma uradniške glasove. Nezavisni meščani volili so vseučiliščnega profesorja znanega zgodovinarja dr. Smičiklasa.

Anton vitez Schmerling umrl je te dni na Dunaji. Pokojnik je bil znana oseba v avstrijskem državnem življenji. Rodil se je leta 1805. na Dunaji. Po dovršenih študijah je vstopil v sodnjo službo, kjer je hitro napredoval Njegovo politično delovanje začenja se, kakor mnogih drugih naših starejših politikov, v burnem letu 1848. Bil je voljen v frankobrodski parlament in se udeleževal posvetovanj o načrtu nemške ustave. Pozneje je to leto predsedoval zveznemu zboru, in ko se je ta razpustil, je bil voljen v narodni zbor in bil pol leta nemški državni minister. Ko je to čast odložil, se je povrnil na Dunaj in je mej tem časom bil voljen v kromeriški državni zbor. Kmalu je pa šel zopet v Frankobrod in tam ostal, dokler se niso odpoklicali avstrijski poslanci. Leta 1849. je postal avstrijski pravosodni minister in je ostal na tem mestu poldrugo leto. Od 1851. leta je pa bil zopet v višjih sodnijskih službah, dokler ni leta 1860. bil poklican v ministerstvo. On je izdelal februvarsko ustavo, s katero se začenjajo hudi politični boji v Avstriji, kateri še sedaj niso končani. Čez štiri leta je moral odstopiti, ker se njegov centralizem ni dal vkoreniniti, in je postal predsednik najvišjemu sodišču Od 1861. do 1865. leta je bil češki deželni poslanec. Češki deželni zbor ga je bil pa odposlal v državni zbor. Nekaj let je bil tudi dolenjeavstrijski deželni poslanec. Leta 1867. je bil poklican v gospodsko zbornico, kateri je bil celo nekaj časa predsednik in je v njih kazal svoje sovraštvo do Slovanov. Sploh je njegovo delovanje za Slovane še vedno v žalostnem spominu. Mnogo si je prizadeval, da bi vso Avstrijo podredil nemškemu gospodstvu. Preziral je pravice narodov in posamičnih kronovin. Dosegel je pa mesto centralizma le dualizem, ki pa nikakor ni v korist državi.

Ministerski svet se je že parkrat posvetoval o čeških zadevah. Kaj je sklenil, ne vemo. Prenaglili se ministri v tej stvari ne bodo. Dobrih svetov pa jim ne manjka od nobene strani. Češki listi jim svetujejo, da naj vso spravo na miru puste, nemški bi radi, da se kak strog general pošlje za namestnika v Prago. Neki list je pa svetoval, da se Mladočehi izroče sodišču, ker so ovirali zborovanje deželnega zbora, češ da imuniteta velja le za govore v deželnem zboru, ne pa za razsajanje in razbijanje.

Italija. — Pri posvetovanju proračuna pravosodnega ministerstva prišlo je do ministerske krize. Zbornica je namreč istega zavrgla, vsled česar je vse ministerstvo odstopilo. Da poslanci ne zaupajo pravosodnemu ministru, je več vzrokov. Nekaterim poslancem zdi se predober, drugim zopet prestrog nasproti cerkvi, drugim pa ne ugaja, ker raznih neredov pri bankah ni odkril, in zopet drugim, ker teh ni popolnoma potlačil. — Poročila, kako se bo ministerska kriza poravnala, so različna. Eni pravijo, da bo Giolitti zopet prevzel predsedstvo in da bodo tudi drugi ministri ostali in se bo le pravosodni minister nadomestil z drugim, drugi pa zopet zatrjujejo, da se je Giolitti izrekel, da ne prevzame niti preosnove ministerstva, niti sploh ne vstopi več v ministersvo kot član.

Srbija. — Radikalci se prav marljivo pripravljajo na predstoječe volitve v skupščino. Liberalci se volitev ne bodo udeležili, pač pa bodo nekateri liberalni volilci oddali svoje glasove naprednjaškim kandidatom, ki bodo najbrže pridobili par mandatov.

Francija. — Binkoštne praznike mudil se je ministerski predsednik Dupuy povodom neke slavnosti v mestu Toulouse.

Pri tej priliki je v nekem daljšem govoru razvil svoj program ki obsega tri točka: 1. Napravo delavskih zakonov, ki bi uredili razmere mej kapitalisti in delavci; 2. preuredbo davkov in sicer tako, da bodo davkoplačevalci zmogli svoja bremena in 3. izdanje društvenih zakonov, ki naj bi utrdili razmere mej državljanskimi družbami in verskimi zadrugami. Ta program je rekel Dupuy, je oni, s katerim bo stopil pri prihodnjih volitvah pred volilce in katerega priporoča vsem republičanskim kandidatom.

Anglija. — Spodnja zbornica vzprejela je §. 2 irske predloge. Dasi se posvetovanje počasi viši in nasprotniki delajo velike ovire, je vendar skoro brozdvomno, da dobi Irska svojo samoupravo, četudi ne popolnoma po Gladstonejevi homeruli, kateri se bode dodal marsikateri dodatni zakon.

Obrtnija.

Čikago in Kolumbijeva razstava.

Dne 1. maja se je otvorila v Čikagu velika svetovna razstava. Mi smo obljubili svojim čitateljem, da bodemo obširneje govorili o tej razstavi. Predno pa začnemo popis razstave, hočemo nekoliko spregovoriti o mestu samem, kjer se z razstavo slavi štiristoletnica odkritja Amerike.

Pred desetimi leti bi še ne bilo nobene dvombe, da bi se bila razstava priredila v Novem Yorku. Nobeno drugo mesto v Ameriki se ne bi moglo meriti ž njim. Še sedaj, ko se je bil začel v zbornici razgovor, kje naj bode razstava, so Novoyorčani kar debelo gledali, da se o tem razpravlja. Niti misliti si niso mogli, da se bode kako drugo mesto poganjalo za razstavo. Ali oglasilo se je mesto Čikago na severno-ameriškem zapadu, in reči moramo, da so jo postavodajalci Zjedinjenih držav prav dobro pogodili, ko so se odločili za to mesto. Ne le, da je Čikago največ obljubilo za razstavo, temveč ima tudi uprav ameriški značaj v toliki meri, kakor nobeno drugo. To mesto tako rekoč še le nastaja, kakor vse v Ameriki n se odlikuje z vprav ameriško marljivostjo in hitrostjo.

Pred dvajsetimi leti je Čikago bilo mesto druge vrste. Ta čas je pa že prehitelo Boston, Baltimore, Cincinati, St. Louis in Filadelfijo, in če tako dalje pojde, prehiti, predno mine deset let, ponosni Novi York. V mnogih ozirih ga že sedaj prekaša.

Tako naglo še ni postalo nobeno mesto kakor Čikago. Pred šestdesetimi leti so tukaj, kjer je sedai mesto, bile obširne, travnate, precej močvirne planjave. Še sedaj žive ljudje, ki so videli zidati prve hiše in se spominjajo, kako so lovili bivole po krajih, kjer je sedaj mesto, ki ima nad tisoč ulic in skoro devetdeset tisoč hiš. Čikažani se norčujejo, da je nekdo izmed njih prednikov zaspal na prazni planjavi, in ko se je prebudil, je pa že bil nad njim sezidan velik hotel. Ta prispodoba je pa vsekako umestna, ako pomislimo, kako naglo so se zidale hiše posebno po drugem velikem požaru.

Baš sedaj je v Čikagu važna doba. Mesto zgublja svoj prvotni bolj kmetski značaj in postaja veliko industrijsko in trgovsko središče. V nekaterih delih mesta vidiš še vedno lesene bajte, v drugih pa velikanske palače, kakeršne bi tudi v največjih evropskih mestih zastonj iskal. Mesto ima najlepše parke in vile. V vsem se vidi, da mesto še ni dovršeno, temveč, da še le nastaja in se razvija. Tudi prebivalstvo se v Čikagu še ni tako zlilo v nekako amerikansko-angleško pleme, kakor drugod. V središči mesta pač gospoduje angleščina. Govori se večji del angleški, napisi so večji del angleški. V drugih delih mesta je pa prebivalstvo še precej ločeno po narodnostih. Tako imajo irske, nemške, češke, poljske i. t. d dele mesta. Vsaka narodnost ima svojo šolo. Izmej poldruzega milijona ljudij, jih je le 300.000, ki so se rodili v Ameriki. Štiri petine je pa priseljenih Evropcev, ki se pa tukaj čutijo popolnoma domačine in so se hitro navzeli tudi vseh ameriških navad. V Čikagu je več Amerikancev, kakor ima prebivalcev Cincinati, toliko Nemcev kakor v Hamburgu, več Ircev kakor v Dublinu. Mesto je zares pravi Babilon. Po neki štatistiki je v Čikagu 472.000 Nemcev, 302.000 Američanov, 222.000 Ircev, 59.000 Čehov, 57000 Poljakov, 49.000 Švedov, 47 000 Norvežanov, 43.000 Angležev, 17.000 Francozov, 16.000 Škotov, 15.000 Kanadcev, 14.000 Italijanov, 14 000 Zamorcev, 13 000 Rusov, 11.000 Dancev, 8.000 Rumuncev, 7.000 Holandcev, 5.000 Madjarov, 4.000 Švicarjev, 2.000 Kitajcev in še nekaj druzih narodnostij.

V Čikagu so poleg angleških tudi nemške, češke, poljske in druge šole. Ravno tako se v vsakem teh jezikov propoveduje v cerkvah. Vsaka narodnost ima svoje klube, društva, gledališča, časopise, da celo svoje bolnice in dobrodelne zavode. Časopisov izhaja kacih 600, mej tem 24 dnevnikov in 260 tednikov. Jedna polovica dnevnikov izhaja v angleščini, druga polovica pa v nemščini, češčini, poljščini, švedščini in norveščini. Tedniki pa izhajajo tudi v holandščini, danščini, italijanščini, francoščini, ruščini; da celo v hebrejščini izhaja jeden list.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Svetlobarvne usnjate rokovice se osnažijo, če jih drgneš s platneno cunjo, katero si namočil v pomerančnem soku. Rokovice drgni tako dolgo, da izgine vsa vlaga, potem jih pa obriši še z gorko cunjo. Rokovice so potem kakor nove

Kako se odpravijo mastne pege iz papirja? Mastne pege iz popirja odpraviš, ako nanje položiš čistega pivnega papirja in se nanj položi gorek gladež. Pivnik izvleče maščobo iz papirja. Tudi je dobro, če vzameš žgane magnezije in jej prideneš toliko bencina, da nastane masa, katera ne da nobene tekočine, ako jo stisneš S to maso dobro zdrgni pege. Nekaj časa pusti magnezijo na popirji, potem jo pa otresi. Sveže pege hitro zginejo. Stare pa polagoma in se mora drgnenje večkrat ponavljati.

Kvilaja lub dobro sredstvo za pranje. Ta lub, ki se dobi v vseh droguerijah polije se zvečer z vročo vodo, če mogoče z dežnico in zjutraj se lug odlije in zredči z vročo vodo. Svetlo blago se v tej vodi opere jedenkrat, temno pa dvakrat. Ko se blago splakne v čisti vodi, zavije se v čist robec, potem pa se precej vlažno zlika z gladežem na pravi strani.

*

Dobes jesih se napravi, če se vzame liter vode, liter vina ali pa jabolčnika in skupaj zmeša ter 90 *g* svežega kruha notri vrže in postavi na kak gorek kraj kacih osem dnij. Potem se precedi jesih skozi robec v kako posodo.

Kmetijstvo.

Črtice za sadjarje.

IX.

Nekatere sadne vrste se dado pomnožiti z nasipanjem. Rastline, ki se pri korenini rade gosto razrašajo, se odrežejo prav pri tleh. Mladike, ki izrastejo iz korenine, se, ko dorastejo do 20 centimetrov, osujejo se s prstjo, tako da pridejo 10 do 15 centimetrov v zemljo. Čez štiri mesece se zopet osujejo, tako da pridejo 20 *cm* v zemljo. Mladike navadno že do jeseni narede toliko korenin, da se lahko odločijo, od prvotne rastline, če pa ne, se pa puste še jedno leto.

To delo se lahko ponavlja slednje leto ali pa vsaj vsaki dve leti, kakor hitro poganjajo mladike. Čim močnejša je zemlja, tem hitreje mladike delajo korenine in tem hitreje rasto. Na ta način zamoreš pomnoževati smokve, kutne, češplje, ribez, bodeče grozdiče in lesko.

Nekatere rastline se pomnožujejo s pripogibanjem. Prvotna rastlina se nekaj let močno prirezuje, da dobi obliko grma. Potem se pa mladike ali veje, ne da bi se odločile od prvotne rastline pripognejo in zakopljejo z zemljo. Okrog prvotne rastline se izkoplje okrogel jarek. Vejice ali mladike, ki se mislijo vkoreniniti, se lepo pripognejo v ta jarek, tako da se v jarku zvijejo v lok. Da pa hočejo ostati v tej legi, se pa na dnu jarka pritrdijo z lesenimi kavlji. Konci vejic se pa odrežejo 30 centimetrov nad zemljo. Potem se pa jarek lepo zasuje za rahljo prstjo. Pri tem glej, da konci vejic stoje, kolikor je moč navpično. Če je potrebno, priveži jih k majhnim količkom. Če se zasipljejo mladike, se to delo opravlja po leti, drugače pa jeseni, po zimi ali pa v zgodnji pomladi. Ko se rastline dovolj vkoreninijo, se kakor tudi pri prej omenjenem načinu pomnoževanja, iz zemlje izkopljejo, odločijo od prvotne rastline in drugam presade. Posebno trte se jako pogostem na ta način pomnožujejo. Pa tudi črne murbe, leska ribez, bodeče grozdiče in smokve se lahko na opisani način pomnožujejo.

Nekaterniki pa imajo navado, da okrog prvotne rastline izkopljejo širok plitev jarek, katerega dolgost se določi po dolgosti najdaljših vej, katere se imajo pripogniti. Mladike oziroma veje se pripognejo v ta jarek in po vsej dolgosti pritrdijo k tlom z lesenimi kljukami. Tako se pusti tako dolgo, da očesa poženo po kacih 10 *cm* visoke mladike. Sedaj se pa pripognjene veje zasujejo kacih osem centimetrov globoko. To pomnoževanje se pri nekaterih rastlinah bolje obnese nego prejšnje.

Naposled je pa omeniti še pomnoževanja s cepljenjem. Tukaj ne mislim navadnega cepljenja. Če cepimo hruško na hruško jablano na jablano, s tem nikakor nismo pomnožili sadnega drevja, temveč smo ga le požlahtnili. Drugače je pa, če cepimo hruško ali kutno na beli trn, češnjo na mahalep, marelico na trnuljo ali pa ribez na rumeno cvetoči ribez. Ta vrsta pomnoževanja sadnega drevja je pa tako redka, da za sadjarja nima skoro nobenega pomena. Težko se bode dobil kdo, ki bi drnulje ali beli trn presajal na vrte in ga cepil. Da se tako cepljenje ni bolje pomnožilo, temu je pač to krivo, ker se posebno dobro nikakor ne obnese. Sploh imajo vse druge vrste pomnoževanja rastlin izimši nekatere rastline manjši potem, od kar se v drevesnicah v večji množini vzgajajo iz semena sadne rastline.

Kmetijske raznoterosti.

Sajenje kumar. Kumarne pečke naj se dado poprej skaliti, predno se sade. Najbolje je, če se pečke poprej močijo jeden dan v dežnici ali mehki vodi, potem se pa denejo v volneno cunjo, katera se malo zmoči, in položi na kak gorek kraj. V par dneh pečke skale in se potem lahko takoj sade.

Pomeranče se dolgo ohranijo, če se zavijejo v mehek papir, potem pa denejo v zaboj. Ker se pa ne smejo druga druge dotikati, naj se vmes naloži sena. Zaboj naj se postavi v hladen suh kraj. Pomerančam škoduje sobna gorkota in pa dostop mrzlega zraka.

Klorovo apno se da mnogovrstno porabiti. Dobro varovalno sredstvo je pri živinskih kugah, zlasti boleznih na parkljih. Če ga natreseš na desko v hlevu in pustiš okno odprto, pobegnile bodo iz hleva vse muhe, ker jim je zopern duh tega apna. Živini ta duh ne škoduje. Ravno tako dober pomoček je proti mišim in podganam. Zelja se ne lotijo bolhe in gosenica, ako ga poškropiš z vode, v katero si djal klorovega apna. S klorovim apnom tudi preženeš gosenice iz sadnega drevja. Še celo metulji se ogibajo drevesa, ki se je poškropilo z vodo, v kateri je klorovo apno.

Poučni in zabavni del.

Stara Zagora.

(Konec.)

V tem stoletji se je v Stari Zagori začel pomnoževati bolgarski živelj in pridobivati vedno večji vpliv. Mesto je rastlo, če tudi razmere pod turško vlado za to niso bile ugodne. Po nekem ruskem poročilu je leta 1827. v Stari Zagori bilo 750 hiš. Deset let pozneje je Stara Zagora imela že nad 15.000 prebivalcev. Leta 1858. je v Stari Zagori bilo 1632 turških in 833 bolgarskih hiš. Mesto je že pod turško vlado slovelo zaradi svojih bolgarskih učilišč. Iz tega mesta je posebno pred osvobojenjem izšlo mnogo bolgarskih učiteljev in učiteljic, izmej katerih nekateri še dandanes delujejo ne le v Bolgariji, temveč tudi v bolgarskih delih evropske Turčije. Mej Bolgari in Turki je pa vladalo veliko nasprotje. Napredek Bolgarov bil je turškim veljakom vedno trn v peti.

Stari Zagorjanci so osvobojenje jako drago plačali. Pred rusko-turško vojno Turki v Stari Zagori niso tako neusmiljeno mesarili kakor drugod. Ponesrečen vstanek

leta 1875. je Starozagorjance bil izmodroval, da se z vstajo nič ne opravi in se torej niso upirali. Vsled tega so jih Turki pustili pri miru.

Hudo jih je pa zadela rusko-turška vojna. General Gurko je v sredi julija 1877. leta pri Hainkeju šel čez Balkan in je dne 22. julija prišel v Staro Zagoro in je poslal svoje konjike do železnice pri Haskeju. Reuf-paša se je pa ustavil v Novi Zagori. Drugi voj so pa Turki hitro sestavili v Drinopolji in poslali pod poveljstvom Solejmana-paše po jamboljski železnici na bojišče. Rusi so bili naredili veliko napako, da niso razdrli jamboljske železnice, da bi se Turki ne mogli tako hitro zbirati. Da bi zabranil zbiranje Turkov, je Gurko pri Novi Zagori začel boj 29. julija in tudi res zmagal, ali kmalu se je vendar moral umakniti nazaj čez Balkan, ko so se zbrale premočne turške sile.

V Novi Zagori je tedaj bil vojvoda Nikolaj Maksimilijanovič Leuchtenberški s kakimi 3600 možmi, mej njimi štiri družine bolgarskih prostovoljcev pod poveljstvom generala Skoljetova.

V prvi bitvi pri Novi Zagori so te vojne sile hotele podpirati generala Gurka, ali so pri džuraulskem gozdu zadele na močne turške oddelke. Ko je pa bila druga bitva pri Novi Zagori, so pa Turki začeli boj tudi pri Stari Zagori. Že zjutraj zgodaj se je začel zunaj na polji boj mej čerkeskimi konjiki in bolgarskimi prostovoljci. Dobro so se držali ves dan. Ko se je naredila noč, se je žarilo po nebu, kajti gorele so vse vasi v nižavi skoro do mesta. Kmetje so v velikih tropih zdihujoč proti severu bežali v gore. Drugi dan se je začel že ob osmih boj. Na vzhodni strani mesta je imel oddelek bolgarskih prostovoljcev že hud boj. Pal je podpolkovnik Kalitin in več druzih častnikov. O poludne je bila bitva izgubljena. Le po ulicah je še razsajal boj mej vozovi in lesovjem, katerega so bili navlekli. Popoludne so pa mestni Mohamedanci, ki so do sedaj mirovali, začeli streljati na umikajoče se Ruse in Bolgare. Čerkesi so jeli požigati in zvečer je bilo vse mesto v ognji. Rusi so z beguni se hitro pomikali proti Srednji Gori. Prenočevali so že onostran Srednje Gore pri Tudžih toplicah. Od 2200 mož pešcev jih je 800 bilo mrtvih in ranjenih. Tretja bolgarska družina je bila skoro popolnoma pokončana. Od 12 častnikov ostala sta samo dva. Ti boji so pomenljivi za bolgarsko zgodovino. Prvi pot so se bile bolgarske čete in odlikovale so se s hrabrostjo.

Vsakdo se je rešil s tem, kar je imel pri sebi. Kdor je kaj še zbiral in se obotavljal, bil je izgubljen. Nikdo ni več slišal o njem. Čerkezi Arnavti in drugi turški vojaki so neusmiljeni pobijali. Ogenj se je tudi hitro širil in uničeval. Več rodbin je popolnoma zginilo. Moški so bili pobiti, ženske in otroke so pa kot vjetnike odpeljali seboj v Plovdiv in Drinopolje, ali pa celo v Malo Azijo.

Ravno tako ali pa še huje je bilo po vaseh. Nad sto vasij je bilo požganih. Za zabavo so Turki pri cerkvah rušili slikarije z zidov, zlasti izpraskavali oči. Več mesecev so potem Turki gospodarili na razvalinah starozagorskih. V začetku leta 1878. so Rusi zopet prišli čez Balkan in so našli vso pokrajino prazno. Turki so bežali, bolgarski beguni se pa še niso povrnili. Polagoma so se povračevali Bolgari v svoja razrušena domovja. Iz maščevanja so tudi zapalili marsikako izpraznjeno turško vas. Stara Zagora se je zopet oživela ali mnogo sedanjih prebivalcev se je priselilo od drugod.

Kar je pa starejših domačinov, se pa tožno spominjajo strašnih dnij in svojim sinovom pripovedujejo, s kolikim trpljenjem je kupljeno osvobojenje Bolgarije.

Poučni in zabavni drobiž.

Samomori. Po opazovanji so gostejši samomori pri civilizovanih narodih nego pri necivilizovanih. Kaj redko se sam kdo umori od prebivalcev po gorah ali po močvirjih, pogosti so pa samoumori ob velicih rekah. Mej velikimi evropskimi narodi so samoumori najpogostejstejši pri Nemcih, najredkejši pri Slovanih. Francozi so v tem oziru drugi, Angleži pa tretji na vrsti.

Prebivalstvo mest. Na svetu je 232 mest, ki imajo nad 100.000 prebivalcev. Nad milijon ljudij ima štirinajst mest in sicer London 5·6, Pariz 2·3, Berlin 1·6, Novi Jork 1·6, Peking 1·6, Kanton 1·6, Tokio 1·4, Dunaj 1·2, Čikago 1·5 in dr., potem pa imajo Filadelfija in štiri kitajska mesta po 1 milijon prebivalcev.

Električna peč. Francoski učenjak Moisson je izumil električno peč, v katero se doseže 3000° vročine. To svojo peč je kazal v francoski akademiji. Moisson misli, da iznajdbo njegova velikega pomena za znanost pa tudi za obrtnijo. Posebno kovinski okisi se bodo pri taki vročini lahko razkrojili in se dobile čiste kovine. Hitro je dobil iz neke rudnine kalcin uranij, ki jo jako redka kovina in se posebno težko dobiva. To kovino sedaj ta učenjak preiskuje, in se je že prepričal, da neka njena spojina z oglikom gori na prostem zraku in ima belo luč. Tudi krom je Moisson hitro dobil v svoji novi peči iz neke rude. Nova iznajdba utegne napraviti velik prevrat v metalurgiji. Tako utegne biti velike važnosti za dobivanje aluminija. Pridobitev, ki kaže ne bode draga, ako bi se za gonjenje elektrodinamičnih strojev porabila naravna vodna sila.

Novice.

Deželni zbor.

Prošnja nadučitelja Jož. Bozja na Blokah za zvišanje plače ali osobno doklado predloži se c. kr. dež. šol. svetu v primerno rešitev. Prošnja posestnikov v Bušinji vasi, občine Suhor, za podporo za napravo vodnjakov izroči se dež. odboru; istotako prošnja občin Črnomelj, Petrovavas, Kot in Semič za napravo vodovoda. Županstvu v Ribnici dovoli se za napravo vodovoda podpora 5000 gld. Županstvu na Vrhniki dovolilo se je v isti namen 3000 gld. Posl. Lenarčič je sicer predlagal 5000 gld., a njegov predlog se ni vsprejel. Prošnja županstev v Št. Vidu in Podragi za podporo za napravo dveh kalov na Nanosu izroči se dež. odboru v rešitev. Županstvu v Kočevji dovoli se za napravo vodovoda podpora 6000 gld. Poslanec Lenarčič poroča v imenu upravnega odseka glede naprave trtnic za požlahtnene ameriške trte. Poročevalec predlaga v imenu upravnega odseka, da naj dež. odbor to vprašanje še temeljito pretresa in v prihodnjem zasedanji o vspehu poroča; za posebne poskuse se dovoli 1000 gld. Posl. Pfeifer pred-

laga 3000 gld, kateri predlog pa pade in se vzprejme predlog upravnega odseka. Posl. Kavčič poroča v imenu upravnega odseka glede uvrstitve v bistriškem cestnem skladovnem okraji se nahajajoče občinske ceste, ki se v Koritenci zveže s knez Schönburgovo zasebno gozdno cesto in stika v Knežaku z okrajno cesto sv. Peter-Trnovo, med okrajne ceste. Vvrstitev mej okrajne ceste se potrdi. Posl. Kersnik poroča prenaredbi §§ 3. in 7. dež. volilnega reda z dotičnim načrtom zakona Ker se je ustanovilo okr. sodišče v Cerknici, treba je prenarediti točko 5 § 7, ki naj bi se glasila: Sodni okraji: Postojina, Logatec, Senožeče, Lož, Bistrica, Cerknica so skupaj eden volilni okraj. V § 3 lit. e je v nemškem besedilu mesto „Neustadtl" postaviti „Rudolfswerth". V vvodu § 7 je nadomestiti „politični okraji" s „sodni okraji", ker je uže od 1867 l. politična teritorijalna razdelitev drugačna, ko je bila pri izdaji volilnega reda. Prenarediti je tudi besedo „Novi dvor" v „Rateče". Predlog upravnega odseka se vzprejme brez ugovora. Na priporočilo upravnega odseka izročile so se dež odboru v pretres in poročanje naslednje prošnje: Posestnikov iz Malenc, Koprivnika in Zameškega za vvrstitev poti med Kostanjevico in Zameškim me okrajne ceste; podobčine Lučne za izločitev iz občine Trate in ustanovitev samostojne občine; podobčine Rakek za izločitev iz občine Planina in ustanovitev samostojne občine; podobčin Žilce, Osredek, Otave in drugih za izločitev iz ložkega sodnega okraja in priklopitev cerkniškemu sodnemu okraju. Kmetijski podružnici v Št Jerneji se dovoli za ustanovitev žrebetišča podpora 1000 gld. Prošnja Valentina Pevca v Kranji za postavno pomoč proti poškodbam vsled jezov v Kokri se odkloni.

V seji dne 12. maja t l. poroča posl. Višnikar v imenu finančnega odseka o načrtu zakona glede osuševanja ribniških in kočevskih dolin. Poročevalec po kratkem utemeljevanji in pojasnilu priporoča nastopni načrt zakona, ki naj se vzprejme: Zakon z dne . . . . . ., veljaven za vojvodino Kranjsko, o odvajanji poplavnih vodá v ribniških in kočevskih kotlinah. Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako: § 1. Osuševalna dela v ribniških in kočevskih kotlinah se izreka za podjetje, katero je izvršiti iz deželnih pripomočkov s pogojem, da k na 12.000 gld. proračunjeni potrebščini prispevajo državni izboljševalni zaklad v smislu državnega zakona z dne 30. junija 1884. l., drž. zak. št. 116, s petdesetimi odstotki, udeležene občine z desetimi odstotki in trboveljsko društvo za premogokop z desetimi odstotki. Pri razdelitvi občine zadevajočih prispevkov, vračuniti je znesek 300 gld., katerega je že zagotovila občina Ribnica, v na to občino spadajoči prispevek. Prispevek udeleženih občin razdeli mej nje deželni odbor, ako se občine same ne morejo v tem oziru zjediniti. § 2. Natančneje določiti, kako je izvršiti podjetje, kedaj pričeti ter nadaljevati in kako voditi gradbo, kako je nakazovati v izplačilo prispevke državnega izboljševalnega zaklada in dežele, in kako sme vplivati vlada na napredovanje podjetja, pridržano je posebnemu dogovoru mej vlado in deželnim odborom. § 3. Ako bi troški tega podjetja ne dosegli 12.000 gld. proračunjenega zneska, znižati je prispevke izboljševalnega zaklada dežele, kakor tudi udeležencev (§ 1.), razmerno temu, kar se prihrani. § 4. Da se vzdržujejo zagradbena dela, osnovati je upravnim potom vodne zadruge posestnikov tistih zemljišč in naprav, katerim so ta dela v izboljšavanje in obrambo, ter je uravnati prispevno dolžnost zadružnikov v zmislu deželnega zakona z dne 15. maja 1872. l., dež zak št. 16. § 5. Mojemu poljedelskemu ministru je naročeno izvršiti ta zakon. — Po kratki debati, katere so se udeležili c. kr dež vlade voditelj baron Hein, posl. Pakiž, dež. glavar Detela in poročevalec Višnikar, vzprejme se ta načrt zakona in resolucija posl. Pakiža, da se ima dež. odbor pri razdelitvi občinskih doneskov ozirati na posamezne vasi, katere ta odpeljava vode nič ne zadeva. Posl. dr. Tavčar poroča v imenu upravnega odseka o zgradbi ceste Hrib-Sodražica. Poročevalec stavi nastopni predlog: Dež odboru se naroča, da naj po cestnem odboru najprej dožene, koliko je zanesljivo pričakovati obljubljenih prostovoljnih doneskov in da naj potem predloži novo poročilo, v katerem naj se ozira tudi na prostovoljne doneske. Posl. Pakiž stavi dodatni predlog, da je dež. odboru vendar naročiti, da predloži dotični zakon v Najvišje potrjenje, in da se razpiše konkurenčna razprava Ko je še posl Murnik toplo priporočal posl. Pakiža dodatni predlog, bil je ta vzprejet, kakor tudi predlog upravnega odseka. — Posl Grasselli poroča o letnem poročilu dež. odbora in sicer o zdravstvenih stvareh in v imenu odseka za letno poročilo stavi nastopne predloge: 1.) Dež. odboru je skrbeti, da vsi zdravstveni zastopi vsako leto pravočasno predložé izkaze o gospodarjenji z denarji. 2.) Dež. odbor si prizadevaj, da se popolnijo vsa službinska mesta okrožnih zdravnikov. 3.) C. kr. vlada blagovoli zaradi nevarnosti glede kolere posvetiti posebno pozornost tistim pokrajinam naše dežele, kjer se gradi železnica, in nujno ji bodi priporočeno, skrbeti z vso mogočno hitrostjo za izdatno zdravniško pomoč in za druge potrebne naredbe v svojem področji, kadarkoli bi se prikazala omenjena kužna bolezen. 4.) Dež zastop odobruje dež odbora izjavo, da je dežela pripravljena občinam v potrebi dovoljevati primerne podpore za nakup razkužil in za opravo bolnice za silo, zajedno pa naglaša, da treba občine vselej tudi poučevati, katerih razkužil se jim je posluževati in na kakšen način. 5.) C. kr. vladi bodi izročena najtoplejša zahvala na ustanovitvi dveh novih cesarskih služeb okrajnih živinozdravnikov. 6.) Dež. zastop popolnem in s priznanjem odobruje podelitev podpor, ki jih je dovolil deželni odbor za cepljenje zoper pasjo steklino, naroča dež. odboru, podeljevati take podpore tudi zanaprej v slučaji potrebe nesrečnikom in nesrečnicam popadenim od steklih živalij, in z veseljem jemlje na znanje, da je tudi kranjska hranilnica dajala podpore v isto svrho. 7.) Dež odboru bodi naročeno uvaževati in v prihodnjem zasedanji deželnega zastopa pri proračunu deželnega zaklada poročati, ali bi ne kazalo, z ozirom na ugodni vspeh zdravljenja v morskih kopeljih gradeških pomnožiti podpore v ta namen. 8.) Ostale točke letnega poročila o zdravstvenih stvareh se vzemo na znanje. — Posl. Hribar utemeljuje in predlaga vis dež zboru nastopni resoluciji: 1. Visoka c. kr. deželna vlada se pozivlje, naj z vso energijo deluje na to, da se odpravijo nesnažni kali po vaseh — zlasti na Gorenjskem — in da se na drug način priskrbi pitna voda. 2. Deželnemu odboru se naroča, naj pospešuje v tacih vaseh napravo vodnjakov in živinskih napajališč s primernimi podporami iz krepita, ki mu je v ta namen na razpolaganje. — Po kratki debati, katere so se udeleži deželne vlade voditelj g. baron Hein, posl. Kersnik in poročevalec Grasselli, vzprejmo se vsi predlogi odsekovi in druga resolucija posl. Hribarja, prva se odkloni. Posl. Klein poroča o prisilni delavnici. Poročevalec v imenu odseka predlaga: 1.) Poročilo § 7. črka *A* o prisilni delavnici se vzame blagovoljno na znanje, 2.) Dež. odboru se nalaga izvršitev sklepa XII dež.no-zborske seje dne 5 aprila 1892, da se prisiljenci kolikor mogoče uporabljajo za delo zunaj zavoda in da se upravništvo prisilne delavnice izogiblje vsakateri konkurenci s tukajšnjimi obrtniki, ter v to svrho rokodelska opravila in takozvana naročena dela omeji na brezpogojno potrebo. 3.) Napis nad velikimi vrati naj se v slovenskem in nemškem jeziku takoj napravi. — Predlogi se sprejmo. — Posl. Grasselli poroča o deželnih dobrodelnih zavodih ter nasvetuje: 1.) Dež. odbor poročaj v prihodnjem letnem poročilu, po koliko dnij se je povprek oskrboval jeden bolnik v bolnici leta 1890, 1891. in 1892. in to za vsak oddelek, namreč za medicinski, kirurgiški, sifilitski in dermatologiški, oftalmologiški i. t. d., vse druge oddelke posebej; zanaprej pa poročaj o tem vsako leto sproti. 2.) Dež odbor delaj vedno z vsem naporom na to, da se bode z bolniki iz Kranjske v bolnicah zunaj naše dežele, zlasti pa v Tržaški bolnici ravnalo strogo po predpisih

ministerskega razpisa z dne 17. junija l. 1869. št. 1713. 3.) Ostalo poročilo deželnega odbora o deželnih dobrodelnih zavodih se jemlje na znanje. — Predlogi se sprejmejo brez ugovora. —

(Konec seje prihodnjič.)

— **Osobne vesti.** Č. g. Janez Zupan, provizor na Brezovci pri Ljubljani, gre za ekspozita v Šempeter na Notranjskem in č. g. Janez Müller, kapelan v Polji, pride za provizorja na Brezovec. — Bivši tajnik c. kr. kmetijske družbe kranjske sedaj privatni docent na graški tehnični visoki šoli, g. dr. E. Kramer imenovan je za vodjo gospodarsko-kemičnega poskušališča v Celovcu.

— **Kanonična vizitacija in birmovanje** se bode od 4. do 14. junija vršilo po sledečih farah oziroma kuracijah vipavske in idrijske dekanije: Dne 4. junija dopoludne birmovanje in kanon. vizitacija v Št. Vidu; 5. jun. dopoldne v Vrabčah; 6. jun. dopoldne v Poddragi, popoludne kanonična vizitacija v Lozicah; 7. jun. dopoludne v Vipavi; 8. jun. dopoludne v Gočah; 9. jun. popoludne kanon. vizitacija na Slapu; 10. jun. dopoludne v Budanjah, popoludne kanon. vizitacija v Vrhpolji; 11. jun dopoludne v Šturji, popoludne kan. vizitacija v Ustijah; 12. jun. dopoludne v Planini; 13. jun. dopoludne v Podkraji, popoludne kan. vizitacija na Colu; 14. jun. dopoludne v Črnem Vrhu. Druge kanonične vizitacije in birmovanja, ker prevzvišeni gospod knezoškof že dalje časa nekaj boleha, vršile se bodo še le meseca septembra, in sicer v dekaniji postojinski in trnovski, posebno na tistih krajih, kjer od leta 1885. sem še ni bilo škofovske vizitacije.

— **Inženirja Tomana,** o katerem smo poročali, da ga pogrešajo že od 7. t. m., našli so minolo soboto pri Petračevem pod Kranjem pri nekem mlinu v Savi. Truplo, ki je ležalo celih 13 dnij v vodi, bilo je že močno nagnito. Kako je nesrečnež prišel v Savo, o tem še vedno ni jasnosti; najbrže je ponesrečil sprehajajoč se ob Savi, mogoče je pa tudi, da ga je kdo zavratno umoril, kajti niti denarja, niti dragega prstana, ki ga je imel vedno na roki, ni bilo najti pri njem. Ura z verižico je bila pri njem. Preiskava bo pojasnila zamotano stvar. — Truplo pokojnikovo so prepeljali v Ljubljano in je na pokopališči pri sv. Krištofu svečano pokopali.

— **Dostavljanje pisem v bližnjo ljubljansko okolico.** V dosego primernejšega dostavljanja poštnih pošiljatev za Vodmat, Selo in Moste hodi z dnem 16. t. m. počenši selski pismonoša v te kraje med tednom vsako dopoludne; v Obrije, Hrastje, Šmartno, Jarše in Tomačevo hodi ravno isti pismonoša ob pondeljkih, sredah in petkih popoludne; v Rudnik-Lavrico pa ob torkih, četrtkih in sobotah popoludne. Poštne pošiljatve za Martinovo cesto, za tri hiše pri mitnici pri sv. Petru in za tako imenovano tovarno za vozno mast, kamor je dosedaj selski pismonoša le vsak drugi dan zahajal, dostavlja sedaj mestni pismonoša po dvakrat na dan.

— **Občinske volitve** vršile so se dne 18. t. m. v Sevnici na Spod. Štajarskem Izvoljeni so sami narodnjaki; nemškutarji se volitev še udeležili niso. Znamenje, da so popolnoma onemogli.

— **Državni kolodvor v Ljubljani** se bode zdatno razširil, za kar obratno vodstvo ravnokar razpisuje natečaj za zgradbena dela. Vsi stroški za zgradbo so proračunjeni na 84.000 gld. in je ponudbe za delo vložiti do 31. maja t. l.

— **Parkljeva živina** sme se vsled dovolitve c. kr. namestništva tirolskega z dnem 15. t. m. zopet iz Kranjske vvažati na Tirolsko in Predarelsko, ker je bolezen na parkljih in gobci v naši deželi popolnoma ponehala. Isto dovolilo je graško namestništvo za Štajarsko.

— **Potrjen zakon.** Nj. Vel. presv. cesar potrdil je po kranjskem dež zboru sklenjeni zakon, ki določuje, da se občina Št. Ožbald razdeli v dve samostalni občini „Blagovice“ in „Trojane“.

— **Ažijo** za carinska plačila, ki se odštevajo v srebru mesto v zlatu, določil se je za mesec junij na 22 % v srebru.

— **Odbor za zgradbo «Narodnega Doma» v Ljubljani** obrača se v posebnem oklicu do vseh slov. rojakov, da blagovolijo z nova zbirati doneske za „Narodni Dom“. Ker je zgradba „Narodnega Doma“ sedaj že sklenjena stvar in se mu bode temelj položil še to poletje, dosedaj nabrani denar pa še polovice stavbenih stroškov ne pokriva, je res prav želeti, da vrši vsak zaveden domoljub svojo dolžnost in pripomore po svoji moči do stavbe, ki bo pričala o požrtovalnosti in probujenosti slovenskega naroda.

— **Proslava tristoletnice zmage pri Sisku leta 1593.** V spomin na slavno bitko pri Sisku dne 22. junija l. 1593., ko so hrabri Kranjci s pomočjo Štajarcev in Hrvatov za vselej premagali ljutega Turka, je c. kr. mestni šolski svet ljubljanski, uvažujoč velik pomen praznovanja spominskih dnij za povzdigo ljubezni do domovine sklenil, da dan 22. junija t. l. kot 300letnico zmage, vse ljubljanske ljudske šole svečano obhajajo. Sestavil se je v to posebni odbor, ki je določil sledeči slavnostni vzpored: 1. Skupna zahvalna maša vseh tukajšnjih ljudskih šol v stolni cerkvi. 2. Skupna šolska slavnost za vse tukajšnje ljudske šole v dvorani „Tonhalle“ filharmoničnega društva. 3. (Popoludne.) Javna šolska veselica za učence mestnih deških ljudskih šol na igriškem travniku Podturnom. Ker odbor v pokritje stroškov za to slavnost nima nobenih sredstev na razpolaganje in bodo stroški popoludanske veselice za pogoščenje blizu tisoč dečkov, za postavljanje odrov, mlajev i. t. d. za nagrade najboljšim tekačem, skakačem i. t. d., za natisek majhnega spominskega spisa, za vojaško godbo in druge stvari, precej znatni, obrača se odbor do ljubljanskega občinstva, z uljudno prošnjo, da ga podpira z obilnimi prispevki in tako omogoči, da se ta veseli dan vredno praznuje. Nabiralne pole za blagovoljne prispevke v pokritje stroškov te slavesnosti razgrnene so v magistratnem ekspeditu in v prodajalnicah nastopnih častitih tvrdk: J. Giontini, Al. Gruber, (c. kr. glavna tob. trafika), K. Karinger, Kat. bukvarna, R. Kirbisch, V. Pretričič, A. Schäffer, J. Šešark (c. kr. tob. trafika) K. Till in A. Zagorjan.

— **«Ljubljanski Sokol»** priredi dne 4. junija t. l. velik izlet v Podravlje pri Beljaku na Koroškem. Vrlim Sokolom, ki hočejo s svojim izletim naše brate onkraj Karavank vzpodbuditi, k vstrajnosti v težavnem boji za narodne svoje svetinje, pridružilo naj bi se prav mnogo narodnega občinstva.

— **Kranjska zdravniška zbornica.** Pri volitvi 9 udov in 9 namestnikov, ki se je vršila dne 15. maja t. l. v zdravniško zbornico izvoljeni so bili: V volilni skupini političnih okrajev Radovljica in Kranj: gosp. E Globočnik, okrožni zdravnik v Cerkljah, kot ud in g. dr. E. Klimek okrožni zdravnik na Bledu, kot namestnik; v volilni skupini političnih okrajev ljubljanska okolica, Kamnik in Litija: g. dr. J. Dereani okrožni zdravnik v Kamniku, kot ud in g. J. Oblak okrožni zdravnik v Litiji, kot namestnik; v volilni skupini političnega okraja kiškega in sodnega okraja novomeškega: g. dr. A. Mahr, okrožni zdravnik v Radečah, kot ud in g. I. Mahorčič, okrožni zdravnik v Mokronogu, kot namestnik; v volilni skupini političnih okrajev Črnomelj in Kočevje in sodnih okrajev Žužemperk, Trebnje in Lož: g. dr. E. Scheyer okrožni zdravnik v Kočevji, kot ud in g. dr. O. Veselko, okrožni zdravnik v Trebnjem, kot namestnik; v volilni skupini političnih okrajev Postojina in Logatec, razun sodnega okraja Ložkega: g. dr. Karol Rauch, c. kr. višji zdravnik v Idriji, kot ud in g. J. Mayer, okrožni zdravnik v Planini, kot namestnik. V deželnem stolnem mestu Ljubljana bili so izvoljeni za ude gg: dr. A. pl. Valenta, dr. A. Eisl, dr. E. Bock in dr. K. vitez Bleiweis-Trsteniški; za namestnike pa gg.: dr. R. Prossinagg, F. Finc, dr. J. Derč in dr. J. Mader. — Pripomniti je, da je pri določitvi izvoljencev v Ljubljani odločeval žreb. Narodni in

nemškutarski kandidatje dobili so namreč vsak po 12 glasov. vsled česar je bilo treba žrebati. Slovencem bila je sreča nemila in žreb jim je odločil le enega uda in dva namestnika.

— **Prvi roj** je dobil 24. maja čebelar Tomaž Janežič v Loški dolini. Roj tehtal je 1·9 *kg*.

— **Umrl je** v Trebnjem imoviti posestnik g. Anton Rozman vulgo Urekar, bivši dež. poslanec i. t. d. v 73. letu svoje dobe. N. v m. p.

Krasni uzorci pošiljajo se privatnim naročnikom zastonj in poštnine prosto.

Bogate **uzorčne knjige**, kakor nikdar prej, pošlje se **krojačem** nekolekovano.

Jaz ne dajem **popusta** $2^1/_2$ ali $3^1/_2$ gld. pri metru in tudi **nobena darila** krojačem, kakor se pri nasprotnikom na škodo naročnikov godi, jaz imam le zadne in točne cene, tako da vsak **privatni naročnik dobro** in **ceno** kupi. Zategadelj se naj le moje uzorčne knjige zahtevajo.

Svarim tudi pred zopetnim cenejšim pismom nasprotnikov.

Blago za obleke.

Paruvien in **Dosking** za preč. duhovščino, predpisano blago za c. kr. **uradniške uniforme, veterance, ognegasce, telovadce, livreje**, sukno za **bilarde** in **mize, prevleka** za **vozove, loden**, tudi nepremočljiv za **lovske sukne, perilo, potna ogrinala** od 4—14 gld. itd.

Kdor toraj ceno, pošteno, trpežno, čisto volneno sukno in ne **cene cunje**, ki niso **plačila** za **krojača uredne**, kupiti hoče, naj to stori pri

Jan. Stikarofsky-u v Brnu (Manšester avstrijski).

Največa zaloga sukna v vrednosti $^1/_2$ milijona gld.

Da se vidi **velikost** in **zmožnost** naše hiše naj bo povedano, da je v moji roki **največi izvoz blaga v Evropi**, izdelovanje **grebenaste preje** (Kammgarn), **krojaških priprav** in velika **knjigoveznica**, druženo. Vabim toraj p. n. občinstvo, komur je dana priložnost mene v svojih velikanskih prodajalničnih prostorih obiskati v katerih 150 ljudi dela, da se prepriča v istinosti goraj navedenega.

Pošlje se le po poštnem pouzetji.

Dopisuje se v nemškim, češkim, ogrskim, polskim, laškim, francoskim in angleškim jeziku. (19—15)

ČISTA KRI

je zdravje!

Tajne bolezni, lišaji, spuščaji, splošna utrujenost, slabost zginejo pri zdravi krvi. Mi garantujemo temeljita lečba po navodilu naše metode. — Prašanjem je priložiti poštno znamko. (16—18)

„Office Sanitas“, Paris

30, Faubourg Montmartre.

BOŽJAST

se ozdravi popolnoma brez povrnitve bolezni. Tisuč ozdravljanj dokazujejo ta čudež vednosti. — Natančne poročila, s priloženo poštno znamko, se pošlje na:

„Office Sanitas“, Paris

30, Faubourg Montmartre. (17—18)

Neogibno potrebno je za vsako družino

Kathreiner-jeva

Kneipp-ova sladna kava

z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—27)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

Ponaredeb se naj varuje.

Dobo se povsod. $^1/_2$ kile 25 kr.

Marijaceljske kapljice za želodec,

izgotovljene v lekarni k **„angelu varhu“**

C. BRADY-a v Kromerižu (Moravsko)

so staro, zanesljivo in znano zdravilo ter so budilno in krepilno sredstvo za želodec in prebavilna dela. (13—28)

Samo prave so z zraven stoječo varstveno znamko in podpisom.

Cena: 1 steklenice 40 kr.
dvojne steklenice 70 kr.

Vsebina je naznanjena.

Marijaceljske kapljice

za želodec prodajajo se prave: **v Ljubljani**: lek. Piccoli in lek. Svoboda; **v Postojni**: lek. Fr. Beccarich; **v Škofji Loki**: lek. Karl Fabiani; **v Radovljici**: lek. Alex. Roblek; **v Novemmestu**: lek. Dom Rizzoli in lek. Bergmann; **v Kamniku**: lek. J. Močnik; **v Črnomlju**: lek. J. Blažek.

Odgovorni urednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.